

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 151 | 8-14 Mayıs 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az yedi kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

8 Mayıs: HDP'den bir sözcü tarafından yapılan açıklamalarda son bir ayda Kürt siyasi hareketine yönelik soruşturmalar kapsamında 295 kişinin gözaltına alındığı, 61 kişinin tutuklandığı duyuruldu.

10 Mayıs: Hilal Keser adlı 2.5 aylık bebeği bulunan bir annenin, hamile ve son 1.5 yıl içinde doğum yapmış kadınların cezalarının ertelenmesine yönelik kanunlara aykırı olarak cezaevine gönderildiği duyuruldu. Gülen hareketiyle bağlantılı olma suçlamasıyla yargılanan Keser, kamuoyu tepkisi üzerine 11 Mayıs günü serbest bırakıldı.

14 Mayıs: Diyarbakır'da polis, seçimleri gözlemek üzere ilde bulunan İspanyol milletvekilleri Jon Iñarritu García, Isabel Chacon ve Tino Brugos'u gözaltına alarak sınır dışı etti.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019

tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

8 Mayıs: Rize Valiliği, Selçuk Balcı ve Korhan Özyıldız adlı müzisyenler tarafından verilmesi planlanan konseri yasakladı.

9 Mayıs: Bursa'da polis, şüpheli şartlarda katledilen siyasetçi Sinan Ateş tarafından kaleme alınmış bir kitabı dağıtan üç kişiyi gözaltına aldı.

11 Mayıs: Ankara'da yerel makamlar Türkiye İşçi Partisi (TİP) tarafından planlanan seçim etkinliğini yasakladı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

8 Mayıs: Karaman'daki bir mahkeme, iktidar partisi üyesi bir kişinin polis memuruna fiziksel saldırıda bulunduğu iddialarına ilişkin en az üç habere erişim engeli getirdi. Aynı mahkeme daha sonra söz konusu sansüre ilişkin olarak yayımlanan en az üç habere daha erişim engeli getirdi.

8 Mayıs: İstanbul'daki bir mahkeme, yaptığı haberler nedeniyle gazeteci Bülent Mumay'a verilen hapis cezasına ilişkin en az 26 habere erişim engeli getirdi.

8 Mayıs: Ankara'daki bir mahkeme, yazdığı köşe yazısı nedeniyle halkı kin ve nefrete teşvik suçlamasıyla yargılanan gazeteci Gökhan Yavuzel'i beraat ettirdi.

8 Mayıs: İstanbul'daki bir mahkeme, sosyal medyada cumhurbaşkanının iletişim direktörüne hakaret etmekle suçlanan bir kişiyi beraat ettirdi.

9 Mayıs: Sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret etmekle suçlanan gazeteci Şule Aydın hakkında yakalama kararı çıkarıldı.

10 Mayıs: Çanakkale'de yerleşik yerel gazeteci Muhammed Yavaş, ildeki ülkücü bir siyasetçinin fiziksel saldırısına uğradı.

10 Mayıs: İstanbul savcılar, Kızılay'a ilişkin haberleri nedeniyle gazeteci İsmail Arı hakkında yanlış veya yanıltıcı bilgi yayma suçlamasıyla soruşturma başlattı. Soruşturma kapsamında Arı polis tarafından ifadeye çağırıldı.

10 Mayıs: İstanbul'daki bir mahkeme, muhalefet liderlerinden birinin borsa manipülasyonu iddialarına ilişkin açıklamalarını duyuran iki habere erişim engeli getirdi.

10 Mayıs: Ankara'daki bir mahkeme, hükümete yakın bir işadamının adının karıştığı cinsel saldırı iddialarını içeren bir kitaba daha önce getirilen sansüre ilişkin iki haber ile bir köşe yazısına erişim engeli getirdi. Aynı mahkeme daha sonra söz konusu sansüre ilişkin olarak İfade Özgürlüğü Derneği (İFÖD) tarafından yayımlanan bir sansür raporuna da erişim engeli getirdi.

12 Mayıs: Türkiye'deki cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimlerine günler kala, basında yer alan haberler çok sayıda sosyal medya kullanıcısı hakkında cumhurbaşkanı iletişim direktörünün şikayeti üzerine dezenformasyon yayma suçlamasıyla savcılar tarafından soruşturma başlatıldığını duyurdu.

12 Mayıs: İstanbul savcılar, muhalefetin cumhurbaşkanı adayına yönelik suikast planı olduğunu iddia eden gazeteci Merdan Yanardağ hakkında yanlış ve yanıltıcı bilgi yayma suçlamasıyla soruşturma başlattı.

13 Mayıs: Sosyal medya platformu Twitter, Türk makamlarının dört hesaba erişimin Türkiye'de kısıtlanmasına yönelik talebini yerine getirdi. Söz konusu hesaplar Almanya'da yerleşik bir sürgün gazeteci ile son günlerde yüksek düzeyli hükümet görevlileri hakkında yolsuzluk iddialarında bulunan bir işadamına aitti.

13 Mayıs: Ankara'daki bir mahkeme, siyasi içeriğiyle bilinen popüler forum sitesi Ekşi Sözlük'e, ulusal güvenlik ve kamu düzeni gerekçesiyle erişim engeli getirdi.

SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ

9 Mayıs: Türkiye'de 14 Mayıs günü düzenlenen cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimlerini gözlemek üzere OECD tarafından görevlendirilen Danimarkalı milletvekili Soren Sondergaard ile İsveçli milletvekili Kadir Kasırğa'ya Türkiye tarafından akreditasyon ve ülkeye giriş izni verilmedi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

9 Mayıs: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2008 yılında yurtdışından temin edilen fonlarda usulsüzlük olduğu iddiasıyla tazminat ödemeye mahkum edilen eski Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International) Türkiye başkanı Levent Korkut'a ilişkin başvuruda Türkiye'yi haksız bularak Korkut'un adil yargılanma ve örgütlenme haklarının ihlal edildiğine hükmetti.

KÜRT AZINLIK

8 Mayıs: HDP'den bir sözcü tarafından yapılan açıklamalarda son bir ayda Kürt siyasi hareketine yönelik soruşturmalar kapsamında 295 kişinin gözaltına alındığı, 61 kişinin tutuklandığı duyuruldu.

9 Mayıs: Tutuklu Kürt siyasetçi Ayşe Gökkan, Diyarbakır'dan Ankara'ya cezaevi nakli sırasında kötü muameleye uğradığı iddiasıyla güvenlik görevlileri hakkında suç duyurusunda bulundu.

DİĞER AZINLIKLAR

10 Mayıs: LGBT+ grupları, seçim kampanyası konuşmaları sırasında kendilerine yönelik sarfedilen nefret içerikli ifadeler nedeniyle cumhurbaşkanı ve hükümet görevlilerini eleştirdi.

CEZAEVİ KOŞULLARI

9 Mayıs: Basında yer alan haberlerde, Edirne'deki bir cezaevinde mahkumların bir haftadır içme suyuna erişimi olmadığı duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

10 Mayıs: Mersin'de yaşayan Khaled Hayanked adlı 12 yaşındaki Suriyeli göçmen çocuk, Hasan Cingöz adlı bir kişi tarafından fidye için kaçırıldı ve ailesinin polise haber vermesi üzerine vahşice katledildi.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

9 Mayıs: Tutuklu Kürt siyasetçi Ayşe Gökkan, Diyarbakır'dan Ankara'ya cezaevi nakli sırasında kötü muameleye uğradığı iddiasıyla güvenlik görevlileri hakkında suç duyurusunda bulundu.

11 Mayıs: Diyarbakır'da polis trafikte durdurduğu Şeyhmus Eşen adlı bir adama fiziksel saldırıda bulundu.

12 Mayıs: Ankara barosu tarafından yayımlanan bir raporda, Necip Hablemitoğlu suikasti soruşturması kapsamında Ukrayna'dan iade edilen Nuri Gökhan Bozkır adlı kişinin Türkiye'ye ulaşmasının ardından ağır işkencelere uğradığı duyuruldu.

14 Mayıs: Mardin'de polis, iki kişiye sokakta fiziksel saldırıda bulundu.